

A japán kajszi levéltetű (*Myzus mumecola*) hazai áttelelésének és fajta preferenciájának vizsgálata

Rajcsok Dorina

Növényorvos mesterképzés, nappali

Növényvédelmi Intézet, Rovartani Tanszék

Belső témavezető: Radácsiné dr. Hári Katalin, egyetemi adjunktus, Rovartani Tanszék

Belső témavezető: Király Kristóf Domonkos, egyetemi tanársegéd, Rovartani Tanszék

A kajszi több ezer éve jelen van hazánkban. A termesztése során a lehűlések okozta fagykárak mellett, növényvédelmi szempontból a kórokozók és kártevők is jelentős problémákat okoznak. Az ültetvények leromlásához és pusztuláshoz vezető jelentős betegségek a kajszihimlő, fitoplazmás betegség, és a gutaütés betegség komplex, amelyek ellen mindenképp védekezni szükséges. A kártevők közül a gyümölcsmolyok elleni védekezés adta a növényvédelem alapját, egészen 2020-ig, amikor megjelent egy új levéltetű faj, a japán kajszi levéltetű, a *Myzus mumecola*. A kajszin addig károsító levéltetvekkel ellentétben fontos a védekezés ellene, hiszen levél deformációt, levél kanalasodást, hajtásgörbülést, és akár hajtás száradást is okozhatnak a kártételük következtében. Az életmódjáról keveset tudunk, ezért a vizsgálatommal a kajszi levéltetű életmódjával kapcsolatos információkat kívántam gyarapítani. A kutatásom célja a *Myzus mumecola* kajszin történő áttelelésének bizonyítása, valamint a telelő alakok alapján az egyes kajszi fajták preferáltságának vizsgálata volt. A vizsgálatot 2023 őszén kezdtük el, majd 2024 tavaszán folytattuk Pomázon, Gyúron, Sósúton és Érden. Az első mintagyűjtések során vesszőket vizsgáltunk, amelyeken levéltetűtojásokat kerestünk. A második gyűjtések alkalmával már az ősanyák és a leánynemzedékeik egyedeit gyűjtöttük be. A begyűjtött mintákat molekuláris vizsgálatnak vetettük alá. Az ősanyákból és a leánynemzedék egyedeiből sikeresen tudtunk DNS-t kivonni, ellenben a tojásokkal, amelyekből nem sikerült. A DNS kivonást követően a tisztított mintákat szekvenálásra küldtük. A visszakapott szekvenciákat összevetettük a már ismert szekvenciákkal és az eredmény a vizsgált mintákból szinte az összes esetben *Myzus mumecola* volt, kivéve egyet, amely *Brachycaudus* spp. volt. Ezáltal bizonyításra került a japán kajszi levéltetű hazai áttelelése a kajszi fákon. A különböző fajtákon végzett gyűjtések

eredményeit statisztikailag is elemeztük. Az általunk vizsgált fajták közül találtunk a levéltetvek által preferált fajtákat, mint például Pomázon a 'Ceglédi Piroska', Érden az 'Orange Red' és a 'Pannónia', valamint Sósúton a 'Ceglédi bíbor'. Összevetve az eredményeinket hazánkban már 2021-ben Borbély és munkatársai által végzett vizsgálatokra, melyben kitértek a *Myzus mumecola* által preferált kajszi fajtákra, az ő eredményeik alapján a 'Gönci magyar kajszi' mérsékelten fogékony a kártételükre, míg a 'Pannónia', a 'Magyar kajszi' és az 'Orange Red' kevésbé fogékony. Ezzel szemben a jelenlegi vizsgálat azt mutatta, hogy a 'Gönci magyar kajszi' valamint a 'Roxana' fajták a levéltetvek által nem preferáltak, ellenben az 'Orange Red' és a 'Ceglédi bíbor', pedig a levéltetvek által kedvelt fajtáknak bizonyultak.